

Högskolan i Halmstad

Sektionen för Hälsa och Samhälle

Sociologi 61-90hp

C-uppsats 15hp

VT 2012

Framgång eller motgång i förorten

En kvalitativ studie om hur några invandrarungdomar, uppväxta i Göteborgs förorter, beskriver vilka faktorer som ligger bakom deras framgångar eller motgångar i samhället.

Författare: Fatima Iramdane

Barbara Daltin

Handledare: Åke Nilsén

Examinator: Ann-Katrin Witt

Förord

Att skriva denna uppsats har varit både tidskrävande och lärorikt. Idag känner vi stor tacksamhet och vill härmed tacka alla individer som har hjälpt oss.

Vi vill börja med att tacka våra fantastiska informanter som bidragit till denna uppsats genom att dela med sig av sina livsberättelser. Utan er hade detta inte varit möjligt.

Vi vill även tacka vår handledare Åke Nilsén på högskolan i Halmstad för en bra vägledning genom vår studie.

Vi vill tacka våra familjer och vänner som haft tålamod och stött oss under arbetets gång.

Barbara känner en tacksamhet över den möjlighet vi har att få tillgång till böcker gratis i Sverige.

Fatima vill tacka Logein Hifawi som är en god vän, hon har skapat idéer och tankar som gjort arbetet roligare och lättare att skriva.

Fatima Iramdane

Barbara Daltin

Författare: Fatima Iramdane och Barbara Daltin

År: Vårterminen 2012

Titel: Framgång eller motgång i förorten

Skola: Högskolan i Halmstad

Institutionen för hälsa och samhälle

ABSTRAKT

Den generella åsikten är att förorter betraktas som utsatta områden. Många individer som är uppväxta i förorter runt om i Sverige upplever att samhället i övrigt stigmatiserar dessa områden. Trots de negativa perspektiven på dessa områden, finns det individer med stora engagemang som lyckas i de utdömda områdena. Det finns individer som inte låter sig påverkas negativt av dessa ogynnsamma belysningar. Många växer upp i förorterna och lyckas bli framgångsrika individer som sedan tar sin rättfärdiga plats i samhället.

Denna studie vill belysa dessa individer och vad som ligger bakom deras framgångar genom att låta informanter med akademisk utbildning få skildra sina egna livsberättelser. Som komplement för att söka förstå vad som saknas, har även individer som stött på motgångar i samhället lyfts fram för att försöka förklara vilka omständigheter som lett till att de inte lyckats ta sig över hindren. Syftet är att besvara vilka de bakomliggande faktorerna är för individer som motiveras att studera i dessa områden som betraktas som problemområden. Studien utgår från informanter uppväxta i Göteborgs förorter. Resultatet av informanternas livsberättelser har analyserats med hjälp av sociologerna Pierre Bourdieus och Erving Goffmans teorier. Resultatet av undersökningen har visat att de ungdomar som saknat stöd och uppmuntran från omgivningen under sin uppväxt är de som upplevt motgångar i samhället. De ungdomar som har lyckats överkomma hindren och betraktas som framgångsrika är de som berikats med stöd och uppmuntran från sin omgivning.

Nyckelord; *Ungdomar, arbetslöshet, förort, invandrare, utbildning*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INTRODUKTION.....	1
1.1. Inledning och problemområde.....	1
1.2. Syfte och frågeställningar.....	2
1.3. Begreppsdefinitioner.....	3
1.3.1. Förort.....	3
1.3.1. Invandrare.....	3
1.4. Förförståelse.....	4
2. BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING.....	5
2.1. Bakgrund.....	5
2.2. Amerikansk studie om den sociala bakgrundens betydelse.....	6
2.3. Föräldrastöd.....	7
3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	8
3.1. Bourdieu och teorin om kapitalen.....	8
3.1.1. Symboliskt kapital.....	9
3.1.2. Kulturellt kapital.....	10
3.1.3. Socialt kapital.....	10
3.2. Goffmans teori om stigma.....	10
4. METOD.....	11
4.1. Val av metod.....	11
4.2. Urval av intervjupersoner.....	12
4.3. Metodansats.....	12
4.4. Etiska förhållningssätt.....	13
4.5. Intervjuguide.....	13
5. PRESENTATION AV MATERIALET.....	14
5.1. Informanterna.....	15
5.1.1. Grupp 1.....	15
5.1.2. Grupp 2.....	15
5.2. Föräldrarnas stöd och omgivningens påverkan.....	16
5.3. Identifiering i det svenska samhället.....	19
5.4. Framtidssyn och förhoppningar.....	22
6. SOCIOLOGISK ANALYS OCH TOLKNING.....	24
6.1. Det sociala kapitalets betydelse.....	24
6.2. Det symboliska och kulturella kapitalets betydelse.....	26
6.3. Upplevda stigma.....	29
7. REFLEKTIONER.....	31
8. KÄLLHÄNVISNINGAR.....	33
9. INTERVJUGUIDE.....	35

1. INTRODUKTION

1.1. Inledning och problemområde

”Det finns ingen blomsterströddväg som leder till framgång.”

– Jean de La Fontaine –

Sverige betraktas globalt som ett demokratiskt samhälle med lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett grupptillhörighet. Vi kan nog enas om att alla människor i samhället inte har samma förutsättningar att ha framgång i livet. Detta visas bland annat genom att vi har bostadssegregation och klasskillnader i samhället där kapital och utbildning oftast är en avgörande faktor för vilken klasstillhörighet man har.

I en motion på riksdagens hemsida (1997) går det att läsa om hypoteser kring vilka faktorer som bidrar till att segregationen ökar. Där står det att miljonprogrammet hjälpte till att bygga bort de dåliga bostäderna, samt att miljonprogrammets lägenheter kännetecknas av god funktionalitet och hög utrymmesstandard (riksdagen.se). Nationalencyklopedin (2012) förespråkar en definition på miljonprogrammet som det bostadsbyggandet som skedde i Sverige under perioden 1965-1975, där målet var att lösa den akuta bostadsbristen som då förekom genom att bygga en miljon bostäder på kort tid (ne.se).

Vidare i motionen från riksdagen går att läsa att det finns rapporter som visar på att segregation skapar skillnader i förutsättningar för ungdomar att lyckas i det vuxna livet. Det är få som lyckas genomföra en klassresa genom att bryta de traditionella mönstren. Vi vet att det finns personer som lyckas bli framgångsrika även i vad som betraktas som de hårdaste förorterna. I Sverige talas det ogärna om klasstillhörighet, men begreppet är välbekant och sociala klasser existerar. För att betraktas som lyckad och framgångsrik i det svenska samhället gäller det att tillhöra den övre skalan på den hierarkiska trappan.

När man talar om förorten är det inte sällan den hårda mörka dystra bilden som illustreras av hur det är i förorterna. Det är svårt att bilda sig en egen uppfattning om förorten än den som ges av media om man inte själv är uppvuxen där. Inte sällan förknippas förorten med misslyckanden, arbetslöshet, utbildade människor osv. Vi som skriver uppsatsen har båda den uppfattningen att utbildning är ett motiverande medel för att nå framgång i Sverige. Inte enbart för att utbildning i sig ger status, utan för att utbildning är ett starkt redskap som öppnar dörrar för förståelse för andra individer, möjlighet till arbete och en ökad integration. Vi är övertygade om att majoriteten av alla människor uppväxta i detta samhälle har potential

för att kunna studera. Bristen på motivation och stöd från omgivningen kan vara en bidragande faktor till att vissa inte vågar tro på att de kan lyckas ta sig uppför backen. Vi menar dock inte att högskoleutbildning är det enda och det absolut rätta sättet. Men kunskap är ändå ett viktigt redskap som ger medel för att kunna ta en plats i samhället. Oavsett bakgrund, etnicitet eller klass så har alla rättigheten att få studera i Sverige. Är det så lätt? Varför väljer inte alla denna väg att gå och varför hamnar individer på så olika livsvägar? Vi vill i vårt arbete få en kännedom om och förståelse för individer uppväxta i förorten och för hur deras livsvägar har sett ut. Hur deras livshistoria har sett ut och vilka de bidragande faktorerna kan ha varit till att de befinner sig där de är idag. Utbildning är ett starkt redskap som används för att kunna ta sig uppåt.

Vi har valt att fokusera på vilka faktorer som ligger bakom individers framgångar eller motgångar hos ungdomar med invandrarbakgrund uppväxta i olika förorter till Göteborg. Vi ställer oss frågan om varför dessa ungdomar som kommer från liknande områden med liknande bakgrund hamnat på olika livsbanor. Vissa har lyckats göra sig eftertraktade genom att skaffa jobb och komma in på arbetsmarknaden medan andra inte lyckats göra sig eftertraktade. Vad är det som skiljer dessa två grupper åt samt vad är det som knyter dem samman? Har de samma förutsättningar för att lyckas? Vilka är hindren de möter och lyckas besegra eller inte lyckas besegra?

1.2. Syfte och frågeställningar

Förhoppningen är att studiens resultat skall ligga till grund för en utveckling av hypoteser och framställning av olika teorier kring invandrarungdomar i förortens förutsättningar att lyckas i det svenska samhället. Med bakgrund i allmänna skildringar kring invandrarungdomars motgångar på den svenska arbetsmarknaden och föreställningen om allmänna misslyckanden i förorten, syftar denna studie till att nå fördjupad kunskap om de ungdomar som lyckas drivas till framgång och vilka faktorer som kan tänkas ligga bakom denna framgång.

Det grundläggande i uppsatsen är dels att utforska vilka bakomliggande faktorer som haft störst betydelse för de invandrarungdomar i förorten som haft framgång genom utbildning. Dels ville vi belysa eventuella skillnader mellan de arbetslösa ungdomarna i förorten som stött på motgångar och de utbildade framgångsrika ungdomarna i förorten och undersöka deras förutsättningar för en lyckad framgång i det svenska samhället. Syftet med studien var att få en bättre förståelse för vilka faktorer som bidrar till en inkludering/exkludering i samhället. Frågeställningarna med vilkas hjälp uppsatsens syften uppnås är följande:

1. Vilken betydelse har det sociala kapitalet i form av vänner, familj, skola och andra sociala nätverk, för ungdomarnas väg till framgång?
2. Vilka är de påverkande faktorerna för ungdomarnas livsval och vilka möjligheter samt motgångar har ungdomarna upplevt under sin uppväxt i förorten?
3. Hur identifierar sig ungdomarna i förorten i det svenska samhället, och vilken syn har de på sin framtid?

1.3. Begreppsdefinitioner

I detta avsnitt vill vi tydliggöra hur vi definierar våra begrepp för att läsaren ska kunna förstå vad som menas med begreppen och hur vi har använt oss av dem i vår studie.

1.3.1. Förort

Begreppet förort är ett vitt begrepp som ofta förekommer i media. Det finns olika skildringar kring vad som betraktas vara en förort. Även om begreppet förort täcker fler områden så som täta höghusstadsdelar, villaområden samt orter utanför storstaden, är det inte sällan man talar om de så kallade utsatta områdena när man definierar förorten. (Olsson & Törnquist, 2009). När man talar om förorten idag menar man oftast inte orten som ligger utanför centrum, man menar orten som kännetecknas av låga inkomster, arbetslöshet, låg hälsa, hög andel invandrare (Olsson & Törnquist, 2009). Förorten har således blivit ett begrepp för etnisk och ekonomisk segregation. Det är på dessa grunder vi har valt att definiera vad som betraktas vara en förort i vår studie.

1.3.2. Invandrare

Begreppet invandrare kan många gånger uppfattas som negativt laddat. Begreppet är inte entydigt och kan brukas på olika sätt i olika skrifter och sammanhang. Migrationsverket (2012) definierar begreppet invandrare på följande sätt:

Någon vedertagen definition av begreppet "invandrare" finns inte och har egentligen aldrig funnits. För att i statistiska sammanhang räknas som "invandrare" ska en person vara folkbokförd i Sverige. Ofta görs en indelning i två kategorier; födda i Sverige eller födda i utlandet respektive har svenskt eller utländskt medborgarskap (migrationsverket.se)

I de statistiska sammanhangen görs följaktligen skillnad på individens födelseland och medborgarskap. Regeringen (1999) gör vidare en definition på invandrare och innefattar

personer med utländsk bakgrund, likaså personer födda utomlands som själva invandrat, som personer födda i Sverige med minst en utrikesfödd förälder (regeringen.se).

Trots att vår egen uppfattning om vem som är invandrare inte överensstämmer med Statistiska centralbyråns definitioner har vi i vår uppsats medvetet använt oss av definitionen invandrare baserat på ovanstående förklaringar eftersom vi anser att det är så statistiken bedömer vilka som inräknas som invandrare. Vidare i studien skall begreppet invandrare läsas som en person som antingen invandrat själv eller har minst en förälder med utländsk bakgrund.

1.4. Förförståelse

Vår uppfattning är att ”invandrarförortsungdomar” ofta beskrivs som stökiga, kriminella och rastlösa i brist på arbete. Enligt Nyheter 24 (2011) har rapporteringen om att våldet i förorterna, i form av brända bilar av olika ungdomsgäng, blivit en alltmer förekommande skildring av vad som händer i förorterna (nyheter24.se). Vi upplever att det även finns en skildring av ”invandrarförortsungdomar” som offer för samhället, där förklaringen för dessa utlopp sker på grund utav ungdomarnas brist på arbete och därmed att deras känsla utav exkludering i samhället bidrar till att de utför utloppen i form av protester.

Förortskriminaliteten är ett brett och omdiskuterat samhällsproblem, det uppstår ständiga frågor som försöker besvaras och diskuteras kring orsaker och samband bakom de invandrade förortsungdomarnas problem i det svenska samhället.

Kan man skapa bättre förutsättningar för ungdomarna uppväxta i förorten och lyckas minska på brottligheterna som förekommer? Vi upplever att det finns mycket fördomar kring invandrare och i synnerhet de som bor i förorter runt om i Sverige. Invandrarungdomar ses ofta som antingen offer för det svenska samhället eller som kriminella upprorsanhängare. Vi anser att det finns orsaker och samband till individens beteenden. Vi tror att anledningen till att vissa ungdomar ”hamnar fel” i samhället beror på att de kanske själva inte vågar tro på att de kan lyckas prestera bättre. Alla individer behöver någon som kan tro på en och därmed skapa förhoppningar och motivation så att man sedan kan tro på sig själv och våga satsa och uppnå resultat. Vi tror att de med framgång haft en eller flera förebilder som väglett dem genom uppväxtåren och de med motgång saknat dessa förebilder.

2. BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING

2.1. Bakgrund

Arbetslöshet anses vara ett stort samhällsproblem som diskuteras flitigt i medierna. Sverige hade i januari år 2012 en arbetslöshet på 8 procent, av arbetskraften i åldern 15-74 år. Ungdomar i åldern 15-24 år gav en ungdomsarbetslöshet på 24,2 procent av den totala arbetslösheten (statistikcentralbyrå.se). Enligt svensk näringsliv har Sverige den största ungdomsarbetslösheten bland EU länderna (svensk näringsliv.se). Ungdomar är den grupp som drabbas mest vid ekonomiska svängningar i samhället. När ekonomin återhämtar sig är en naturlig följd sådan att sysselsättningen ökar och arbetslösheten sjunker. Arbetslösheten för unga visar dock ett mönster på att aldrig sjunka ned till samma nivåer som tidigare utan stannar på en högre arbetslöshetsnivå än tidigare. Detta beror på brist på erfarenhet och efterfrågan på den nya arbetsmarknaden (ekonomifakta.se). Utbildning och erfarenhet kan vara den stora nyckeln in på arbetsmarknaden.

Sysselsättningsgraden bland utrikes födda är lägre än bland inrikes födda i Sverige, som i många andra länder. Invandrarnas sysselsättningsgrad på arbetsmarknaden är en omdebatterad viktig fråga utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv. För den enskilde individens betydelse är möjligheterna avgörande för att lyckas komma in på arbetsmarknaden (eso.expertgrupp.se).

Den bostadspolitik som drevs under 1950- och 1960- talet hade ambitionen att bygga bort bostadsbristen, trångboddheten samt den låga standard som fanns i bostäderna. Byggandet av miljonprogramsområdena som byggdes mellan 1965 och 1974 var ett ytterligare steg i ambitionen att bygga bättre boendeformer. Forskaren Siv Ehn (1993) menar att målet med miljonprogrammet var att genomföra ett demokratiskt och jämlikt boende. Hon menar att tanken var att individer oavsett olikheter skulle gynnas av att bo i varandras grannskap. Således skulle olika folkgrupper ihopblandas och en omfattande social struktur skulle uppnås (Ehn, 1993)

Idag kan man se att byggandet av miljonprogrammen inte lyckats uppfylla det sista målet som Ehn talar om det vill säga integrationen individer emellan. Därmed kan vi dra slutsatsen att miljonprogrammet paradoxalt nog resulterat i att istället vara den faktor som gett upphov till den bostadssegregation vi idag har. Författaren Susanne Urban (2006) menar vidare att upplösningen av bostadssegregationen även den fått paradoxala effekter, då den å ena sidan säger sig sträva efter integration i samhället, men å andra sidan riktar sig mot vissa specifika

grupper som anses stå ut från normen. Parallellt finns även antidiskrimineringsåtgärder för de grupper som inte släpper in.

Här menar Urban att man trots eftersträvan att skapa ett mångkulturellt samhälle, redan har delat in samhället i ett ”vi” och ”dom” samhälle, där integrationspolitiken skiljer kulturell valfrihet från strukturell integration. Hon menar att om de kulturella och etniska olikheterna myntas av klassmässiga skillnader, där ”minoritetskulturer” får det svårare att komma in på arbetsmarknaden och av arbeten med högre löner så, så blir det kulturella valet enbart en illusion. Bostadspolitikens avsikt var att olika grupper skulle få tillgång till likvärdiga bostäder, där önskemålet var att få områden med blandade folkgrupper. Samtidigt menar hon att det finns forskning som visar på att grupper med liknande bakgrund tenderar att klumpas ihop i samma områden, dels på grund av egna val dels beroende på tillgången på bostäder samt på grund av diskrimineringen. Härmed menar hon att en bostadspolitik som dels har som syfte att främja valmöjligheterna i boendet, samtidigt som den bidrar till att stimulera ett blandat boende därmed blir motsägelsefullt (Urban, 2006).

Om man tillhör en minoritetsgrupp uppvuxen i förorten är det som tidigare nämnt svårare att komma in på bostadsmarknaden. Utbildning har därför varit ett starkt redskap som använts för att öka sina chanser att konkurrera in på arbetsmarknaden. I studien tar vi reda på vilka faktorer som bidrar till att vissa lyckas tillförskaffa sig detta konkurrensmedel i de utsatta bostadssegregerade områdena. Därför är det av intresse att veta vad tidigare forskning säger om vilka som kan vara de bidragande faktorerna till ungdomars vidareutbildning.

2.2. Amerikansk studie om den sociala bakgrundens betydelse

Då vårt syfte med studien är att försöka förstå vilka förutsättningarna är för att invandrarungdomar uppväxta i förorten ska lyckas i det svenska samhället, ville vi ta del av tidigare forskning gällande den sociala bakgrundens betydelse för individers framgång. Vi hittade en artikel med titeln *Social background, occupational expectations, and educational expectations over time*, i tidsskriften *Social Science Research*. Där står att läsa att studenter vars föräldrar har gått på college är mer benägna att själva gå på college. Studien baserades på tidsperioden 1980-2002. År 2002 kunde man se att förhoppningarna, bland de unga amerikanerna, på att uppnå collegeutbildning hade blivit en norm oavsett den tidigare sociala bakgrunden (Goyette, 2008).

Den intressanta ökningen beror inte enbart på den demografiska förändringen i samhället. Man menar på att kraven från föräldrarna har ökat samtidigt som eleverna påverkas av sina föräldrars krav på att uppnå en högre utbildning. Dock framhävs att föräldrarnas krav endast utgör en liten del av elevernas val av att studera vidare. Elevernas yrkesmässiga ambitioner har förändrats genom tiderna, deras förändrade ambitioner var att de siktade mot mer avancerade positioner såsom läkare, advokater och domare jämfört med tidigare år. Samtidigt som de yrken som tidigare klassats som lågutbildade yrken nu ställde högre krav på pedagogiska meriter. Det finns vissa belägg för att föräldrarnas utbildningsbakgrund och studenternas yrkesmässiga ambitioner var mindre relaterade till studenternas utbildningsplaner år 2002 jämfört med år 1980. Trots de genomförda förändringarna på subventionerade lån och ökade terminsavgifter på mitten av 80- och 90-talet gjorde det svårare att studera på college såg man inget samband mellan socialbakgrund och förhoppningar på collegeutbildning.

Det kan tyckas vara märkligt att den sociala bakgrunden spelat mindre roll för huruvida ungdomar haft förhoppningar och förväntningar på att studera vidare på college när det blivit ekonomiskt dyrare. En förklaring kan vara att lönerna överlag har ökat för de med uppnådd collegeexamen, vilket resulterar i att det lönar sig i längden att studera, samt att kraven på utbildning för alla yrkeskategorier har ökat genom åren (Goyette, 2008). Slutligen kan man konstatera att föräldrarnas utbildning spelat en viss roll för huruvida barnen väljer att utbilda sig eller inte, dock har man kommit fram till att de på senare tid har kommit att spela mindre roll och numera har andra faktorer så som ökade chanser att få arbete och högre löner fått betydelse för deras val av att läsa vidare.

2.3. Föräldrastöd

Författaren Lars Olof Hilding har skrivit doktorsavhandlingen "Är det så här vi är", om utbildning som normalitet och om produktionen av studenter, som är en studie som skildrar hur olika studenter beskriver sina skäl till att börja studera och sitt möte med högskolemiljön (Hilding, 2011). Hilding påvisar en koppling mellan studenternas val att studera på högskolan och det föräldrastöd man fått. Han menar dock att uppmuntran till att studera skiljer sig åt i grupperna med olika bakgrund. I gruppen där föräldrarna inte var högutbildade handlade uppmuntran om att barnen skulle sköta sig i allmänhet och inte specifikt uppmuntra barnen till att studera. Detta refererar han till det som brukar benämnas som arbetarklassens traditionella "skötsamhetsideal" (Hilding, 2011). Det vill säga det ideal som härleds ur arbetarrörelsens

strävanden under 1900- talets första hälft, där man hade som mål att vara skötsam för att påvisa att man som arbetare inte var sämre än andra samhällsmedborgare.

I de fall där barnen kom från familjer där föräldrarna var högutbildade visade sig en tydlig uppmuntran till att börja studera. Det var aldrig en fråga om barnen skulle studera utan snarare när och vad de skulle studera (Hilding, 2011). Hilding kom även fram till att det fanns den grupp som blivit avrådd från att studera då bland annat studieskulder och bidragsberoende angetts som skäl till att inte uppmuntra barnet att studera. Han kopplar detta till att det står emot det ”skötsamhetsideal” som tidigare nämnts, att vara skötsam innebär att inte samla på sig skulder. Dessa barn råddes istället till att skaffa sig en anställning med fast ekonomi, bland denna grupp var det svenska män med lågutbildade föräldrar som beskrev denna typ av uppmuntran (Hilding, 2011).

3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I detta avsnitt ges en beskrivning av de teoretiska anknytningarna vi använt oss av i vår studie, vi har valt att utgå från de centrala begreppen Pierre Bourdieus kapital och Erving Goffmans stigma. De valda begreppen används i studien i syfte att utifrån ett sociologiskt perspektiv kunna tolka informanternas svar i de gjorda intervjuerna.

3.1. Bourdieu och teorin om kapitalen

Bourdies sociologiska modell är inte i första hand en teori om samhället utan snarare en kunskapsteori om den sociologiska kunskapens förutsättningar, möjligheter och gränser. Bourdieu utgår från tre olika begrepp för att förklara hur sociala, ekonomiska och kulturella föreställningar hänger samman med människors levnadsvillkor och val, dessa är habitus, fält och kapital (Broady, 1991). Vi har valt att fördjupa oss i kapitalet.

Vi anser att Bourdieu är en relativt svårtolkad sociolog, dock finner vi att hans begrepp är mest intressanta att koppla till vår studie med anledning av den empiriska karaktären som utmärker hans idéer. För att göra hans begrepp lättare att förstå har vi valt att använda oss utav Broadys tolkningar som komplement i vår studie.

Broady menar att Bourdieus begrepp av många kan uppfattas som undflyende därför att de inte utgör etiketter på observerbara fenomen. Begreppen har som avsikt att fungera som hjälpmedel för att bearbeta observerbara fenomen (Broady, 1991). Det är främst på detta vis som Bourdieus begrepp har kommit som användning i vår studie. Broady menar att man kan

använda sig utav Bourdieus nyckelbegrepp som forskningsredskap och som får sin fulla mening först när den sätts i rörelse i undersökningar och används som verktyg eller sökarljus. (Broady, 1991).

Bourdieus centrala begrepp är viktiga för förståelsen av hur eliter formas och reproduceras, hur framgångsvägar öppnas och stängs inom olika ”sociala områden”. Det är viktigt att ha i åtanke att Bourdieus teorier utgår från det franska samhället som skiljer sig ifrån det svenska där klasskillnader förekommer i större utsträckning. Dock menar vissa forskare att det i det svenska samhället istället förekommer dolda klasssystem där bostadssegregeringen spelar in en viktig roll i hur det dolda klasssystemet kan visa sig. (De los Reyes, Mulina och Mulinari, 2003).

Med kapital menar Bourdieu de tillgångar eller resurser som tillskrivs värde och uppfattas som eftersträvansvärt och legitimt av individerna inom gruppen i det aktuella sociala området för att bli giltiga. Dessa kan vara antingen av symbolisk natur eller av ekonomisk art (Broady, 1998:6). I vår studie har vi valt att gå in närmare på det symboliska kapitalet samt det kulturella kapitalet. Med tanke på att studien fokuserar på de utbildade invandrarnas väg till framgång via utbildning är båda dessa kapitalformer intressanta utgångspunkter för att försöka skapa sig en förståelse av vilka faktorer som kan ligga bakom deras framgång. Även det sociala kapitalet är av intresse för att förstå eventuella påverkan från omgivningen.

3.1.1. Symboliskt kapital

Det symboliska kapitalet förutsätter att det finns människor inom samma sociala område som är mottagliga för en bedrift, färdighet eller titel och att det därmed skapas ett erkännande för att den ska bli värdefull. Det symboliska kapitalet är således ett relationellt bundet begrepp. Broady menar att olika former av symboliska tillgångar kan förekomma överallt förutsatt att det finns en efterfrågan för den typen av tillgångar (Broady, 1998). Man kan med andra ord visa sin tillhörighet med stil, kläder intressen m.m., t.ex. kan man inom en vänskapskrets visa sitt symboliska kapital genom att klä sig på ett visst sätt. En förmögen individ kanske väljer att klä sig i dyra märkeskläder för att identifiera sig med sin höga status medan en individ uppvuxen i förorten vill klä sig som en hiphoppare för att visa på att denne tillhör en annan typ av klasstillhörighet. Allt är beroende utav vad den specifika gruppen av människor anser inkludera inom viss typ av status.

3.1.2. Kulturellt kapital

Som en underavdelning till det symboliska kapitalet finner vi det kulturella kapitalet som innefattar språk, examina från respekterade lärosäten, ingående kännedom av konst, musik litteratur och så vidare. Det innefattar en institutionaliserad form av kapital och brukar definieras som det symboliska erkännande som utbildningssystemet tilldelar en individ eller en yrkeskår exempelvis genom betyg, examina och titlar. Följaktligen är det kulturella kapitalet ett begrepp på en annan nivå än det symboliska kapitalet där erkännandet endast behöver vara skapat av individer inom samma sociala område (Broady, 1998). Vid analysen kommer detta att uppmärksammas då det blir intressant att se om utbildningskapitalet varit lika eftertraktat att uppnå för informanterna inom de båda grupperna, samt hur betydelsen på detta kulturella kapital värderats.

3.1.3. Socialt kapital

Det sociala kapitalet räknas inte in under det symboliska kapitalet det existerar vid sidan om. Kapitalet består av tillgångar i form av släktrationer, personkontakter och andra sociala nätverk (Broady, 1991). Det sociala kapitalet är det som förenar individer i en specifik grupp med varandra. Det sociala kapitalet kan vara den centralaste kapitalformen som kan avgöra vilka av de andra kapitalen som leder till framgång (Broady, 1991). Ett bra socialt kapital kan således skapa förutsättningar för bra arbete, utbildningsmöjligheter som ger bra utdelning och bristen på densamma kan vara det som försvårar vägarna till en lyckad tillvaro. Denna kapitalform är därför intressant att tillämpa i vår analys för att se hur det sociala nätverket ter sig i de två olika informantgrupperna och hur det har påverkat deras aktuella tillvaro.

3.2 Goffmans teori om stigma

Erving Goffman (2011) definierar begreppet stigma som ett kännetecken för något som är nedsättande hos en individ. Varje samhälle bestämmer vilka kriterium som avgör för att en grupp av individer ska hamna inom en viss grupp av kategori. De individer som inte lever upp till de förväntningar och regler samhället har blir således stigmatiserade (Goffman, 2011). Vid första anblicken av en främmande individ bildas undermedvetet en uppfattning som placerar denne i ett socialt fack. Utifrån ett första intryck formas krav och föreställningar om hur denne personen är.

Människan har vissa uppfattningar om hur människor skall vara, om man då möter en person som inte platsar in i den kategori människor man föreställt sig stämplas personen som avvikande. Det är denna stämpling som Goffman menar blir ett stigma. (Goffman, 2011).

Goffman delar in stigmat i tre olika kategorier: kroppsliga synbara stigmat, stigma som karakteriserar individen och den tribala stigmat som är sammanlänkad med ras, etnicitet och religion (Goffman, 2011). Den tribala stigmatiseringen är den som är mest intressant i vår studie då den berör de unga arbetslösa invandrarnas underlägsna position i samhället i förhållande till majoriteten.

4. METOD

I detta kapitel beskrivs den valda metoden och tillvägagångssättet att presenteras utifrån teoretiska och praktiska utgångspunkter. En presentation av valet av studie och de urval av intervjupersoner som gjorts. Intervjuguiden har utgjort en stor del av vårt uppsatsskrivande därför ges en beskrivning av vår utformning av intervjuguiden, samt av hur vi har förhållit oss till etiska regler inom forskning.

4.1. Val av metod

Vår uppsats är en kvalitativ studie, vilket innebär att det endast är en djupgående undersökning inom vårt område och att resultatet inte kan generaliseras och fungera som en allmängiltig studie för individer uppvuxna i förorten. Vårt intresse för individer som växer upp i förorter och deras påverkan av livsval grundar sig mycket i att vi båda som skriver uppsatsen är av utländsk härkomst och det som vi i vår uppsats definierar som invandrare. Vi funderade kring hur individer med liknande förutsättningar från socioekonomiskt utsatta bostadsområden kunde hamna på så olika livsbanor och vilka faktorer som leder till att man befinner sig i olika positioner i livet. Vi ville därför ta del av olika individers egna berättelser kring hur det är att växa upp i förorten och vilka faktorer som utgjort att individerna hamnat i de positioner de befann sig i. I denna studie har vi därför valt att fokusera på hur en mindre grupp unga invandrare uppväxta i förorten ser på sin egen uppväxt i det svenska samhället och med egna ord beskriva sin bakgrund och val i livet. Skribenten Runa Patel anser att kvalitativa studier är en bra forskningsprocess vid mindre studier då de har som utgångspunkt att försöka illustrera ett helhetsperspektiv inom ett mindre avgränsat ämne eller inom en mindre grupp av människor (Patel, 2011).

Detta ansåg vi vara ett bra tillvägagångssätt för att få fram det vi ville undersöka i vår studie. Tillsammans med de teoretiska begreppen som vi har för avsikt att använda oss av i den analytiska delen av uppsatsen, har vi som förhoppning att få svar och klagöranden kring de olika informanternas livsberättelser om hur det är att växa upp i Göteborgs förorter och vilka val som påverkat deras liv.

4.2. Urval av intervjupersoner

De informanter vi valde att använda oss av i vår studie skulle alla uppfylla vissa gemensamma kriterier. Dessa kriterier var att de skulle vara invandrare, så som vi har valt att definiera begreppet invandrare. De skulle vara uppväxta i någon av Göteborgs förorter samt befinna sig i en ålder mellan 23-30 år. Vi valde att begränsa oss till åldrarna 23-30 år för vi ansåg att inom denna åldersram så har individer uppvuxna i det svenska samhället gått ur gymnasiet och hunnit påbörja etablera sig i det vuxna livet med allt vad det innebär, så som utbildning, arbete, bilda familj med mera.

Därefter valde vi att söka våra informanter utefter två olika grupper. Grupp 1 skulle ha en akademisk utbildning, det vill säga en utbildning från högskola eller universitet, samt fått ett arbete inom sitt utbildningsområde. Inom Grupp 2 skulle informanterna vara arbetslösa utan en akademisk utbildning. Vi valde att intervjua fyra individer ur varje grupp, och för att få en jämn könsfördelning valde vi ut två kvinnor och två män ur vardera gruppen. Vi valde att skilja på dessa grupper just för att få fram två olika karaktärer av livsberättelser om hur det är att växa upp i förorten. Vi använde oss av snöbollsmetoden för att få fram våra informanter, vilket innebär att man utgår från en person som vidare rekommenderar nästa kontakt och så vidare. Det intressanta för vår studie var att få individerna själva att berätta om sina liv och deras bakgrund för att försöka få en förståelse i vilka faktorer som kan vara bidragande för de livsval individen sedan väljer att utföra.

4.3. Metodansats

Vårt arbete är en kvalitativ studie och avsikten var att undersöka vad som kan vara de bidragande orsakerna till att lyckas bli framgångsrik i det svenska samhället med en uppväxt i förorten. Valet av ansats gjordes med utgångspunkt av syfte och frågeställningar. Utifrån det har vi valt den kvalitativa metoden för vår studie. Starrin & Svensson (1994) menar att den kvalitativa metoden kan ge en förvetenskaplig handlingskraft som kan leda till en vetenskaplig handlingskraft med hjälp av kvantitativa metoder. Syftet med en kvalitativ analys är att upptäcka ännu okända eller otillfredsställda kända företeelser, egenskaper och innebörder för att undersöka om det förekommer något samband mellan två eller flera företeelser, egenskaper eller innebörder och om dessa vidare kan leda till slutsatser kring orsakssamband (Starrin & Svensson, 1994).

Den kvalitativa metoden valdes för att studien syftar till att fånga karaktärerna hos informanterna och deras livssituation. Starrin & Svensson menar att det kritiska med den

kvalitativa metoden är att den inte kan spela någon självständig roll och att det endast i kombination med en kvantitativ forskningsanalys som den är fruktsam (Starrin & Svensson, 1994).

4.4. Etiska förhållningssätt

Innan vi startade våra intervjuer fick alla informanterna information om de fyra etiska huvudkraven som alla bör uppfyllas för att en forskning ska gälla, vi gick igenom dessa krav innan bandningen startades, detta för att skydda de intervjuade och deras integritet. De etiska kraven är **Informationskravet** som utgår ifrån att forskaren måste informera de intervjuade personerna om forskningssyftet och om den fria viljan att delta. **Samtyckeskravet** som utgår från att alla deltagarna har rätt att bestämma själva om de vill medverka eller inte. Samt att intervjun kan avbrytas när som helst under intervjun utan negativa följder. Våra informanter var vuxna personer, då krävs inte vårdnadshavarens tillåtelse för att genomföra en intervju.

Konfidentialitetskravet utgår ifrån att alla uppgifter om de deltagande personer som medverkar i forskning ska behandlas med sekretess och att den som utför studien garanterar att deltagarna ska vara anonyma. Våra informanter berättade om sina liv och deras uttalande är enbart kända för oss som utfört studien. Vi lovade även att skapa fiktiva namn åt våra informanter. **Nyttjandekravet** utgår från att allt det material som vi samlar in i form av bandade intervjuer om de enskilda personerna endast får användas för forskningens ändamål (Bryman, 2009). Allt bandat material har därför kasserats efter genomförandet av studien. Informanterna ska säkras deras anonymitet.

Två av de intervjuade inom Grupp 1 och en inom Grupp 2 bad om att få intervjuerna skickade i förväg. Vi tog hänsyn till personernas önskemål med viss tveksamhet för vi var rädda att de skulle ge andra typer av svar om de i förväg fick se frågorna och därmed kunde öva sig in på svaren. Men vi ansåg att det viktigaste var att få ta del av informanternas livsberättelser och vi uppmärksammade dessa personers livsberättelser för att se om de skulle skilja sig från de övrigas vilket de inte gjorde.

4.5. Intervjuguide

Det finns olika sätt att genomföra intervjuer, skillnaden mellan dessa intervjuemetoder varierar. Vi har valt att förklara två exempel av intervjuemetoder dessa är strukturerade och semistrukturerade. Den strukturerade intervjun består av ett antal frågor som är systematiskt ordnade. Strukturerade intervjuer ger forskaren stor möjligheten till kontroll över frågor och

svarets utformning och alla intervjuare får samma frågor där svaren antecknas på ett systematiskt och standardiserat svarsformulär.

Den semistrukturerade intervjun innebär att forskaren ställer frågor utifrån en förberedd intervjuguide, forskaren har dock möjlighet att ställa extra frågor till den intervjuade för att ge utrymme för fler reflektioner där intervjupersonen kan utveckla sina tankar och svar (Denscombe, 2009)

Vi ansåg att den semistrukturerade intervjumetoden skulle ge oss större möjlighet att utforma intervjuguiden så att vi under intervjuens gång kunde ha möjligheten att ställa följdfrågor beroende på hur samtalen utvecklades. Frågorna i intervjuguiden är först och främst förankrade och utformade utifrån Bourdieus teori för att underlätta studiens resultatframställning och analys. Vi valde att dela in frågorna i två olika teman som skulle uppfylla syftet med undersökningen som senare skulle ligga till grund för analysen. Det första temat var informanternas bakgrund, här ville vi få fram information om informanternas föräldrar, ursprung, uppväxten med föräldrarna och hur de växte upp under sin barndom föräldrarnas syn på utbildning och arbete.

Det andra temat var informanternas egna liv, här ville vi ta del av informationen kring vilka individerna var, deras ålder, vad de hade för sysselsättning i dags läget, utbildningsnivåer, hur de upplever sin nuvarande situation och deras framtidsutsikter.

5. PRESENTATION AV MATERIALET

*I denna del av studien presenterar vi det empiriska material som ligger till grund för vår analys. Vi inleder med en presentation av varje informant. Därefter presenteras materialet i olika teman som varit centrala för att besvara uppsatsens frågeställningar. Vi har valt att använda fiktiva namn för att behålla våra informanternas anonymitet. Vi har även medvetet valt att inte tala om i vilka länder våra informanter har sina rötter för att öka deras anonymitet, vi väljer istället att berätta var i Göteborg de varit uppväxta för att skapa en större förståelse i hur och var de växt upp. Vi använder oss av citat från våra informanter för att förstärka beskrivningen i hur de själva återgett sina historier. I de citat där informanterna sagt namnet på landet har vi valt att sätta ut *** för att censurera. Vi har även valt att dela in våra informanter i två olika grupper, där den första gruppen (**Grupp 1**) innefattar de informanter som har en akademisk utbildning samt arbete. Den andra gruppen (**Grupp 2**) innefattar de arbetslösa informanterna utan akademisk utbildning.*

5.1 Informanterna

5.1.1. Grupp 1

Esma är 27 år gammal, singel och har bott i Sverige sedan hon var 7 år gammal. Hon är uppvuxen i Biskopsgården i Göteborg. Ingen av hennes föräldrar har en högskoleutbildning hennes pappa har läst på grundskolenivå och mamman har läst på gymnasiet. Hon har läst juristprogrammet på Stockholms universitet. Idag är hon färdigutbildad jurist och arbetar på en affärsjuridisk byrå som biträdande jurist sedan oktober 2011, där hon nyligen fått en tillsvidareanställning.

Aisha är 25 år gammal hon har ett förhållande och bor för närvarande ensam i en hyresrätt i Biskopsgården. Ingen av hennes föräldrar har högskoleutbildning, de har alltid varit arbetande i Sverige. Aisha har bl.a. läst en journalistutbildning och arbetat som reporter som undersökande journalist. Hon har läst kurser i media och kommunikation, just nu läser hon religionsvetenskap och hoppas på att kunna doktorera i det ämnet. Idag arbetar hon på en försäkringsbyrå i Göteborg.

Adam är 26 år gammal och bor ensam i en hyresrätt på Kvilletorget i Hisingen. Han är uppvuxen med sin mamma och sina två bröder i en hyresrätt i Hammarkullen. Båda hans föräldrar kom till Sverige som arbetskraftsinvandrare, ingen av föräldrarna har en högskoleutbildning. Han har läst civilekonomprogrammet inom revision och arbetar idag på en ekonomi avdelning. Efter en tid kände han att han behövde avancera och fortsatte då att läsa och tog sin master examen. Sedan har han även läst arabiska på universitetet i Göteborg. Han har studerat sammanlagt 6 år på högskolenivå.

Ilyas är 25 år gammal och bor i en hyresrätt. Han växte upp i en hyresrätt i Hammarkullen med båda sina föräldrar och sina sju syskon. Pappan har en högskoleutbildning som byggingenjör från hemlandet, men har dessvärre inte fått jobb inom sitt utbildningsområde i Sverige. Mamman har en uppnådd gymnasieutbildning och har arbetat som lärare i hemlandet. Idag arbetar Ilyas som konsult på ett företag i Göteborg. Han har en akademisk utbildning som affärsingenjör. Ilyas fick arbete efter sin utbildning, han menar på att det är tack vare hans kontakter som det har gått så bra för honom.

5.1.2. Grupp 2

Amira är 24 år gammal. Hennes föräldrar kom till Sverige när de väldigt unga. Hon växte upp med sina föräldrar och syskon i en hyresrätt i Bergsjön i Göteborg. Båda föräldrarna har

läst på grundskolenivå i hemlandet. Själv säger hon att hon bara läst på grundskolenivå. Idag är Amira arbetsökande hon har inte fortsatt att studera efter sin gymnasieutbildning. Amira känner sig sviken av samhället och anser att hon inte får den hjälp och stöttning hon behöver för att kunna få ett arbete att försörja sig på.

Sara är 27 år gammal. Hon har växt upp i Biskopsgården med sina föräldrar och två syskon. Sara har läst upp till gymnasiet hon är idag arbetslös, hon har ingen drivkraft och vet inte vad hon vill göra med sitt liv. Sara känner att hon upplever utanförskap, hennes föräldrar har inte kunnat identifiera sig med det svenska samhället och har ofta känt sig utanför.

Kerim är 30 år gammal. Han är född i Sverige men uppvuxen i pappans hemland dit pappan emigrerade med honom och hans bror. Som 11 åring kom han tillbaka med sin far till Sverige. I Sverige bodde han på Biskopsgården i en förort i Göteborg. Kerim är idag arbetssökande han har läst på gymnasienivå. Kerim berättade att han var en bland få vänner som gick ut med färdiga gymnasiebetyg. Många av hans vänner hamnade snett i livet och även han hamnade i en del dåliga kretsar när han var yngre.

Jones är 25 år gammal. Han är uppvuxen med båda föräldrarna och syskon i Angered i Göteborg. Jones är utbildad truckförare och svetsare på gymnasienivå men har inte tagit licens som svetsare. Han är arbetslös och upplever sin situation som svår. Jones anser att hans dåliga val av umgängeskrets samt fel val av väg att gå som han själv uttryckte det är det som stjälpit hans framtidsutsikter i livet.

5.2. Föräldrarnas stöd och omgivningens påverkan

Samtliga informanter är uppvuxna med en förälder eller båda. Det som vi fann intressant var att majoriteten av informanterna ur de båda grupperna fick höra från sina föräldrar att utbildning var viktigt. Vissa upplevde att deras föräldrars påtryckningar var det som ledde till att de befann sig där de var idag. Vissa menade även att omgivningen det vill säga vänner lärare och andra sociala kretsar var väsentliga faktorer för deras livsval och situationer.

Mina föräldrar är ju inte högutbildade dom är inga akademiker. Men det var väldigt viktigt för dom när jag var liten att jag skulle plugga jag skulle gå i skolan, jag skulle få högsta betyg. [...]Plugga, plugga, du måste få högsta betyg plugga mycket det är det bästa du kan göra och plugga. Ja så det sitter ju inne (Esma, Grupp 1).

Under vår intervju berättade Esma om sin något yngre bror som var mellan barn av tre syskon som inte hade fått det stöd och uppmuntran som hon själv ansett sig fått. Hon menade på att han som mellan barn hamnat lite i skymundan och inte sporrats till att plugga som hon själv och att det kan ha varit en bidragande faktor till att han från början inte tänkt vidareutbilda sig och istället, som hon uttryckte det, hade ett knegarjobb.

Jag tror att han som mellanbarn kände att han hamna lite i skymundan, han är ju inte den yngsta som blir pampared och heller inte den äldsta som hela tiden fick beröm typ. Jag fick ju alltid höra både av mina föräldrar och av lärare att jag var duktig i skolan och mina föräldrar förväntade sig alltid det högsta betyget av mig. Men nu så kände han väl att han var 24 år och har insett, han tittade på sin, sina vänner och kände att vi gör ju typ ingenting, vi har knegarjobb vi kommer ingenvart. Han sa det jag vill inte stå vid ett rullband på Volvo hela mitt liv. Han ser det som att han får kriga nu i 3 år och sen ba' ta det lugnt. Du vet ha ett bra jobb ett utvecklande jobb där man har en framtid (Esma, Grupp 1).

Esma tror att hennes bror kände att han tvungen att gå vidare och göra något meningsfullt med sitt liv. Hon tror att hon själv som stora syster som klarat högskolan varit en inspiration för den yngre brodern. För vissa föräldrar var det viktigare att skaffa sig ett bra arbete så man kunde försörja sig och inte leva på samhällets bidrag. Det var viktigare att sköta sig som en god samhällsmedborgare.

Min mamma har inte brytt sig om utbildning för henne var det viktig att klara sig. [...] För henne var det viktigt att bidra till samhället, att inte leva på staten och att inte gå och ta socialbidrag. Hon har aldrig tagit socialbidrag och skryter om det och är stolt över det. Det är typiskt arbetarmentaliteten. (Aisha, Grupp 1).

Aisha tror att det satsades mer på ungdomarna när hon växte upp i Backa och att detta är ett av de bidragande skälen till att hon och hennes vänskapskrets läst vidare på högskolan. Dessa satsningar gjordes bland annat genom biblioteket och aktiviteterna som hölls där för ungdomarna i området. Lärarna på skolan har även de haft en stor betydelse, enligt Aisha har de engagerat sig i eleverna och uppmuntrat dem till att läsa och skriva på roliga sätt genom bland annat tävlingar.

[...] När jag växte upp så hade den här Brandkatastrofen i Backa precis varit, där många ungdomar hade dött. Då satsade kommunen otroligt mycket pengar på ungdomarna där. Framförallt så satsade dom mycket pengar på biblioteket som fanns. Det var en stor bidragande faktor till att många av de barnen som växte upp med mig läste vidare på universitet. På Backa biblioteket anordnade de tävlingar, aktiviteter som inkluderar att man

skulle vilja läsa böcker och skriva osv. Samtidigt fanns bra lärare på den skolan. [...] Det är en stor bidragande faktor för min del i varje fall. Det är jättesynd att politikerna inte förstår det att har så mycket med det att göra. De tror att det är fritidsgårdar som räcker, men du kan inte väcka törst till kunskap genom fritidsgård, det går inte. [...] (Aisha, Grupp 1).

Adams föräldrar har även de uppmuntrat honom till att utbilda sig om än på ett annorlunda sätt som vi fann ganska lustigt.

[...] Om jag säger så här, de har alltid grundlurad mig att dom varit bäst i skolan och dom har alltid pressat mig. De har dragit en massa rövar historier om att de hade det här och det där. Men i verkligheten var det inte alls så fick jag reda på som vuxen. [...] (Adam, Grupp 1).

Ilyas fick arbete efter sin utbildning, han menar på att det är tack vare hans kontakter som det har gått så bra för honom. Han fick frågan om det var svårt att få arbete:

Nej, inte för mig. Självklart fick jag kämpa, jag fick visa vad jag kan. Jag har haft bra kontakt och relationer med mina lärare. Jag har alltid haft sommarjobb och jag har haft en bra miljö [...] Skolan har gett mig många möjligheter både öppnade olika dörrar för mig och har gett mig möjligheter till ett bra arbetsliv. [...] (Ilyas, Grupp 1).

Vi fann även en annan syn på omgivningens påverkan, vissa av våra informanter menade på att den sociala omgivningen kan ha varit bidragande faktorer till att man hamnat snett i samhället.

Det är samhällets fel. Jag känner att jag inte får den hjälp som jag behöver jag har inte kunnat ta mig vidare i livet. Jag känner att det är samhället som bär en del skuld för att jag känner att jag har försökt men jag får ingen hjälp. Jag vill gå vidare i livet jag vill skaffa mig ett jobb men jag blir hela tiden nekad. Jag tror det är bara för att jag är den jag är och att jag kommer därifrån jag kommer. [...] Först och främst man ser på efternamnet och sen på lägenheten. Jag har bott hela mitt liv i en lägenhet i förorten. Jag vill härifrån, men det går inte. Jag har inget jobb. Jag har ingen inkomst och sen när de tittar på efternamn då är jag inte en vanligt Svenson så är det (Amira, Grupp 2).

Kerim hamnade även han i dåliga kretsar när han var yngre. Hans pappa uppfostrade honom med att ofta påpeka värdet av utbildning och arbete. I hans fall blev pappans påtryckningar det som gjorde att han klara sig ur den dåliga umgängeskrets han befann sig i. Han menar på att trots att han hamnat snett, så var han ändå en av de få vänner som lyckades gå ur gymnasiet med färdiga betyg.

Min pappa han är en arbetarman. Han var på oss hela tiden, skolan, skolan. Efter det skulle vi ha extra jobb. Jag har fått jobba hela tiden när jag var yngre. Han tjtade ja han var verkligen på oss. Han lämna oss inte ifred han ville vårt bästa (Kerim, Grupp 2).

Kerim ser sin pappa och sin äldre bror som hans stora förebilder i livet. Hans bror har många gånger räddat honom ur knipor. För flera av informanterna i de båda grupperna har deras förebilder varit en eller bägge föräldrarna, förutom deras föräldrar har det funnits andra personer som har varit viktiga för dem under deras uppväxt. Dessa individer har på något vis haft en betydande inverkan på vilka de är och hur de lyckats ta sig dit de befinner sig idag. Esmas drivkraft har varit att hon sett upp till sina föräldrars ihärdighet och hon ser upp till sin mamma som är hennes stora förebild i livet. Hennes mamma har varit hennes största förebild.

[...] jag måste nog säga min mamma. Hon är min förebild när det gäller allt jag vill bara vara som henne. [...] (Esma, Grupp 1).

Adam nämnde sin äldre bror som fungerat som en slags förebild för honom och som han själv uttryckte det satte ribban högt.

Brorsan satte standarden han satte ribban. Och det fick mig att känna mig psykisk pressad, jag kände att jag måste följa brorsans fotspår. Han var duktig i skolan. Jag hade det värre och fick jobba lite hårdare. [...] De som har påverkat mig det är i princip brorsan, det är familjen det är vänner (Adam, Grupp 1).

Vissa av våra informanter ansåg inte att de hade några förebilder i sitt liv. Jones är en av dem han menar på att han har fått ta lärdom av livets hårda skola i förorten. Idag har han tagit avstånd från sin gamla umgängeskrets och ser inte att han har någon tillförlitlig social umgängeskrets.

Jag har inga vänner. [...] Jag har ytliga kompisar men inga riktiga vänner (Jones, Grupp 2).

5.3. Identifiering i det svenska samhället

Våra informanter talade om deras relation och synen på det svenska samhället och huruvida de kände samhörighet eller upplevde ett utanförskap. Vi kunde konstatera att alla informanterna i Grupp1 kunde känna en viss samhörighet med det svenska samhället, även fast en del kunde känna sig klivna i frågan om de kände sig som svenskar eller att de kände mer samhörighet med ursprungslandet. Esma känner att hon kan identifiera sig i både den svenska kulturen och med sin bakgrundskultur, dock påpekar hon att det finns tillfällen då hon kan uppleva att hon är annorlunda.

Jag identifierar mig precis lika mycket i dem båda två. Jag möter lika mycket motgångar i det *** samhället som i det Svenska samhället. Ibland i vissa situationer kan jag ändå känna att jag blir påmind om att, shit jag är inte svensk och jag är inte uppvuxen i ett helylle område med massa villor, och har en svensk mamma och pappa som haft det bra. [...] då kan jag känna att jag känner mig som ett frågetecken att shit här står jag blatten från förorten för jag förstår inte vad dom pratar om. Men så kan jag även känna när jag stöter på ngn med mitt *** påbrå (Esma, Grupp 1).

Esma berättar under intervjun att hon har många vänner som läser på högskolan och att många väljer att läsa till högstatus yrken som läkare fast de egentligen inte haft något intresse för det från första början.

[...] jag tror att de redan från början känner så här att dom är, att man är dömd liksom. Det spelar ingen roll om man väljer ett hot shot yrke och ska satsa där, för jag är redan dömd, redan stämplad. Jag kommer inte att nå den högsta positionen som VD för det är redan någon Lars Svensson som får den och inte jag typ Mohammed Karim. [...] Därför är det nog lättare att man väljer en utbildning som man vet leder till ett bra jobb, [...] Min vän exempelvis han har ett namn som är utländsk som inte klingar så fint i svenska folks öron. Han tänkte jag ska plugga till läkare jag är inte mindre värd än den där Kalle nää jag ska och jag kan också lyckas (Esma, Grupp 1).

Elias gav en tydligare skildring för hur han kände sig i det svenska samhället.

Jag identifierar mig som en del av svenska samhället, som en medborgare, som en skattebetalare som en vanlig människa i det svenska samhället. Som en del av samhället. Jag uppfyller min del som ska göras (Ilyas, Grupp 1).

I Grupp 2 kunde vi se att våra informanter gav en tydlig redogörelse för det utanförskap de kände i det svenska samhället. Amira beskriver starkt det utanförskap hon känner i det svenska samhället. Hon vill ta sig vidare och flytta från förorten men känner en hopplöshet kring det. Amira visar på en intensiv längtan till att ha ett arbete och känna att hon gör något meningsfullt med sitt liv. Om dagarna dricker hon kaffe med grannarna på gården, sitter hemma med familjen eller träffar de få vänner hon har kvar.

Jag har inga riktiga kompisar många av mina barndomskompisar har flyttat från förorten så det blir inte så att man träffas mycket. Alla är upptagna med jobb och de flesta har familj. Jag identifierar mig inte med min omgivning för att min omgivning är helt annorlunda bortifrån det jag är om man säger så. Jag känner mig lite utanför med tanke på att jag inte är med i samhället på samma sätt som dom är (Amira, Grupp 2).

Amira ger vidare uttryck på att hon anser att samhället bär skulden för det utanförskap hon känner i Sverige.

[...] Först och främst man ser på efternamnet och sen på lägenheten. Jag har bott hela mitt liv i en lägenhet i förorten. Jag vill härifrån, men det går inte. Jag har inget jobb. Jag har ingen inkomst och sen när de tittar på efternamn då är jag inte en vanligt Svenson så är det (Amira, Grupp 2).

Även Sara beskriver den kluvenhet som informanterna i Grupp1 konstaterade. Hon beskriver även att hon upplever det svårt att knyta kontakter utanför sin umgängeskrets.

Det känns som att jag är varken *** eller svensk. Jag är ju ändå uppvuxen här så där borta känner man sig som en utlänning och här känner man sig också som en utlänning så jag vet inte riktig vad, känner att det är en liten identitetskris man har. Ja min krets det är väl, alltså kompisar som jag haft sedan jag var yngre som jag vuxit upp med som bor häromkring. Det är väl där jag känner min trygghet också, jag känner mig trygg med dom jag känner att jag kan vara mig själv och då är det också svårt att bryta sig fri för det är där jag känner min samhörighet (Sara, Grupp 2).

Kerim är idag tacksam över att hans pappa var så hård mot honom och tror att han tack vare det har lyckats ta sig ur de dåliga kretsar han tidigare befunnit sig inom. Han ser sin pappa och sin äldre bror som hans stora förebilder i livet. Hans bror har många gånger räddat honom ur knipor.

Jag känner inte mig som en svensk. Bara på papper är jag svensk. Jag känner mig som invandrare. Jag ska ge ett exempel: Det var en kock som jobbade med mig och han sa så här. Om en katt är född i ett stall, är det en katt eller en häst. Jag svarade att det var en katt. Då sa han då kommer du aldrig heller bli svensk. Det är så jag känner. I vissas ögon kommer jag aldrig att bli svensk. Jag känner mig inte som en *** heller. Jag känner mig som en resande, jag är främling i både detta land och i *** (Kerim, Grupp 2).

Jones tar ansvar för sina handlingar själv och vill inte skylla ifrån sig på samhället. Dock upplever han att han inte får en ny chans att ställa till rätta de misstag som han tidigare gjort. Han menar på att han fått en stämpel på grund av hans tidigare brott som alltid kommer att följa honom.

[...] jag tänkte att först måste man hålla sig borta från gatorna. Men det räckte tyvärr inte, sedan tänkte man att man skulle hålla sig borta från vännerna men det räckte inte heller. För när man var ung och dum så begick man ett brott, jag fick en prick i brottsregistret och därmed en stämpel i samhället. Den pricken förföljer mig om jag vill göra något så kan dom alltid kolla upp mig och mitt förflutna. Detta var när jag var 17, 18 år och nu har jag

skött mig i 5-6 år men jag är ändå stämplad. Därför känner jag att jag inte kan börja om (Jones, Grupp 2).

5.4. Framtidssyn och förhoppningar

Våra informanters livsbanor har sett olika ut. Det finns de som har en akademisk utbildning samt fått arbete inom sitt utbildningsområde och de som är arbetslösa utan akademisk utbildning. Vi har kunnat dra slutsatsen att de som har en akademisk utbildning och arbete är mer positivt inställda till framtiden och det liv de lever än de som är arbetslösa. Detta är en given uppfattning då arbetslöshet knappast är något önskvärt av individer i samhället. Esma har en hoppfull syn på sin framtid där hon lägger vikt på att man måste satsa hårt för att lyckas.

Jag är ganska så inställd på att jag kommer att satsa hårt på min karriär om inget oförutsett händer givetvis. Så jag tror att jag kommer ha en ganska bra framtid så det hoppas jag (Esma, Grupp 1).

Adam anser att livet går ut på att vara målmedveten och kämpa för det man vill uppnå, han anser att man då har en framtid överallt. Han tycker att hans föräldrars sätt att uppmuntra honom till framgång har varit ett bra sätt och han skulle nog kunna tänka sig att implementera det sättet vidare på sina barn.

Jag kommer att vara precis som mina föräldrar. Bara hitta på. Jag kommer att krydda. Om sanningen var så, då kommer jag att säga att när de ser en katt då säger jag att de ser ett lejon. Det har funkad för mig och det kommer att funka för dem (Adam, Grupp 1).

Ilyas ser positivt på sin framtid och är övertygad om att han har en säkrad framtid genom sin utbildning.

Ljust, jag vet inte vart det kommer att ta vägen. Men jag ser ljust på min framtid. Jag tror att jag kommer att leva mitt liv så som jag vill. Kanske kvar i Sverige. Kanske utomlands. Familj, barn. Jag ser inte dyster på den i varje fall. Jag ser att jag kommer att ha både upp- och nedgångar i min framtid. Det kommer tuffa tider och jag kommer att bli av med jobbet någon gång. Men jag har en utbildning och jag känner mig ganska säker på att kunna finna något som passar mig (Ilyas, Grupp 1).

Aisha har bl.a. läst en journalistutbildning och har arbetat som reporter som en undersökande journalist. Hon har läst kurser i media och kommunikation, just nu läser hon religionsvetenskap och hoppas på att kunna doktorera i det ämnet och därmed få en bekräftelse från sin släkt som hon själv uttryckte det.

Jag har funderat på att ta en magister examen i media och kommunikation, men jag ser mig själv mer som en humanist, och berörs mer av dom humanistiska ämnena. [...] Jag hoppas på att kunna doktorera. Samtidigt är det lite så att det är en bekräftelse på något sätt för hela min släkt att man tar ett slag för arbetarklassen genom att ta den akademiska vägen. [...] Men genom den akademiska vägen är de gränserna väldigt utsuddade. Man kan inte hålla kvar en person som har kommit dit han är på grund av kunskap. Jag tycker ju att det är den enda viktiga vägen att bryta klasser är via akademin. Därför känner jag att jag vill fortsätta det (Aisha, Grupp 1).

I Grupp 2 kunde vi se att informanterna hade en dystrare bild av framtiden eller att de helt enkelt inte ville vara kvar i detta samhälle och därför hade de planer på att flytta någon annanstans. Vår informant Jones i grupp två fick frågan om hur hans vardag såg ut idag och hur han såg på sin framtid, han uttryckte sin framtidssyn på ett makabert sätt.

Jag ser den inte. Ärligt talat så varje dag jag vaknar väntar jag till dagen efter. Jag bara ser fram emot mörkret så tiden går snabbt så jag kan somna och få en ny dag. Jag ser fram emot dagen efter varje dag. Det är det mina vänner inte förstår sig på mig (Jones, Grupp 2).

Det finns en tydlig känsla av uppgivenhet hos de arbetslösa informanterna. De känner sig antingen maktlösa i det Svenska samhället eller att de helt gett upp tron på goda framtidsplaner i Sverige. Kerim kände inte att han hade någon framtid i Sverige och ville istället flytta till Spanien.

Jag vill öppna en affär, [...]från förorten från Sverige. Sverige har förändrats, [...]Jag ska flytta till Spanien. [...] Jag har tänkt på detta och det är mina drömmar, men i framtiden vet jag inte (Kerim, Grupp 2).

Amira har inga framtidsplaner, som det ser ut nu tar hon varje dag som den kommer. Hon vill inte skaffa några barn förrän hon fått ett stabilare liv med arbete och lyckats flytta från förorten. Hon vill absolut inte att hennes barn ska växa upp i förorten, hon vill inte att de ska få den stämpeln hon själv ansett att hon fått. Hon vill vara en bättre förebild för sina framtidsbarn och uppmuntra dem till att kämpa.

Jag skulle tala om för dem att de ska försöka kämpa mycket mer än vad jag har gjort. Jag ska se till så att dom får det dom förtjänar, arbetar och bli en del av det svenska samhället (Amira, Grupp 2).

6. SOCIOLOGISK ANALYS OCH TOLKNING

I denna del av studien presenteras en analys av informanternas intervjusvar som presenterades i den empiriska delen. Vid tolkning av empirin har vi utgått från olika undersökningsfrågor samt använt oss av de teoretiska utgångspunkter och begrepp som vi tidigare redogjort för, med avsikt att uppfylla syftet med studien.

6.1. Det sociala kapitalets betydelse

Bourdieu talar om hur vikten av det sociala kapitalet utgör en särskild tillgång för den som innehar bra sociala relationer. Dessa relationer kan vara bundna till familjen, olika vänskapskretsar eller andra former av societeter (Broady, 1991). Det sociala kapitalet kan vara ett av de viktigaste kapitalen för att en individ ska ha möjligheten att uppnå framgång. Inte minst på arbetsmarknaden har det visat sig att det sociala nätverket man har tillgång till kan vara till stor hjälp för att få ett arbete. Dock menar Bourdieu att en högt skattad examen i sig inte garanterar individen en framgångsrik livsbana (Broady, 1991).

Det sociala kapitalet har haft en oerhört stor betydelse för de högutbildade informanternas väg till framgång. Det har till stor del varit familjens stöd som varit en väsentlig faktor för deras val att studera på högskolan. Mestadels har det varit föräldrarna som gett stöd och uppmuntran, men även syskon och andra personer i deras omgivning har varit inspirerande för informanterna.

Adam i Grupp1 redogör för innebörden av det sociala kapitalet genom att framhålla hur betydelsefullt det har varit att ha ett bra socialt nätverk som varit med och bidragit till hans framgång.

[...]De som har påverkat mig det är i princip brorsan, det är familjen det är vänner (Adam, Grupp 1).

Som tidigare nämnt hävdar Bourdieu att en examen i sig inte garanterar en individ arbete (Broady, 1991). Det sociala kapitalet i form av kontakter gör det möjligt att få ett arbete efter sin uppnådda examen. Ilyas i Grupp1 bekräftar denna tes genom att förklara värdet på de kontakter och relationer han haft som lett till det arbete han har idag. Vi ställde frågan om han tyckte att det var svårt att få jobb efter sin examen, han menade på att det var tack vare att han haft kontakter som det blivit möjligt för honom att få det arbete han har idag.

[...]Jag har haft bra kontakt och relationer med mina lärare. [...] Skolan har gett mig många möjligheter både öppnade olika dörrar för mig och har gett mig möjligheter till ett bra arbetsliv. [...] (Ilyas, Grupp 1).

Författaren Lars Olof Hilding som gjort studien om vilka faktorer som påverkat elevers val att plugga på högskolan menar på att föräldrars påverkan är en stor del utav deras val att studera. Utifrån vårt empiriska material kunde vi se en annan viktig del av föräldrars påverkan och vad det kunnat ge för följder. Vår informant Kerim i Grupp 2 har visserligen inte en akademisk utbildning men hans pappas ihärdiga påminnelse om vikten av att skaffa sig arbete och utbildning kom att bli hans räddning från de kriminella nätverken han hamnat i under sin tidiga ungdom.

Min pappa han är en arbetarman. Han var på oss hela tiden, skolan, skolan. Efter det skulle vi ha extra jobb. Jag har fått jobba hela tiden när jag var yngre. Han tjtade ja han var verkligen på oss. Han lämna oss inte ifred han ville vårt bästa (Kerim, Grupp 2).

Våra informanter fick frågan om de hade en förebild och hur den i så fall påverkat deras liv. För de flesta av våra informanter var det någon av föräldrarna som utgjorde denna förebild, men vissa ansåg även att deras vänner eller äldre syskon var deras förebilder. Esma menade på att hon själv hade blivit en slags förebild för sin yngre bror som lyckats bryta sig ur sitt gamla sociala nätverk och därmed lyckats skaffa sig ett nytt socialt nätverk genom sin utbildning.

Betydelsen av kontakter visade sig vara av stor vikt då vi genomförde alla våra intervjuer. De som befann sig i Grupp 1 visade tydligt att det stöd och den uppmuntran deras omgivning gett dem haft en positiv påverkan på deras framgång. De i Grupp 2 visade tydligt hur avsaknaden av det värdefulla sociala nätverket påverkat deras liv negativt. Amira i Grupp2 beskriver avsaknaden av det sociala kapitalet så här:

Jag har inga riktiga kompisar många av mina barndomskompisar har flyttat från förorten så det blir inte så att man träffas mycket. [...]Jag känner mig lite utanför med tanke på att jag inte är med i samhället på samma sätt som dom är (Amira, Grupp 2).

Vissa av våra informanter har känt att de inte haft möjligheten att skapa sociala kontakter utanför de grupperingar där de enbart socialiserat sig med individer från förorten med liknande bakgrund. Individer med liknande bakgrunder befinner sig ofta i snarlika situationer. Det har lett till att de haft en mycket begränsad kontakt med individer från majoritetssamhället, därför har det blivit problematiskt att utveckla de nödvändiga sociala

kontakter som behövs för att exempelvis kunna få ett arbete. Tillgången till ett varierat socialt nätverk är viktigt för att inte fastna i samma levnadslopp. Sara beskriver varför hon har svårt att knyta nya sociala kontakter. Hon menar på att tryggheten hos sin umgängeskrets och rädslan för att söka nya kontakter är det som gjort att hon fastnat i samma umgänge.

[...]Ja min krets det är väl, alltså kompisar som jag haft sedan jag var yngre som jag vuxit upp med som bor häromkring. Det är väl där jag känner min trygghet också, jag känner mig trygg med dom jag känner att jag kan vara mig själv och då är det också svårt att bryta sig fri för det är där jag känner min samhörighet (Sara, Grupp 2).

Bristen på integration i samhället utanför förorten, som antyds i citatet ovan av Sara, kan upplevas som bekymmersamt. Genom att många av de arbetslösa saknar kontakter utanför de sociala grupperingar de skaffat sig i förorten, blir det svårt att frambringa det nätverk som är nödvändigt för att de ska kunna få ett arbete. Tillgången av ett utbrett socialt nätverk är mycket viktigt och något som vissa av våra informanter själva menat att de har svårt att införskaffa sig.

Således menar vissa av våra informanter att det här ligger ett ansvar inte enbart hos dem själva utan även hos samhället att skapa förutsättningar för att kunna knyta an dessa kontakter. Genom skolans nätverk där bland annat lärarna fått en betydande roll har eleverna fått möjligheter att skapa kontakter som i vissa fall lett till att de uppmuntrats att studera genom att skapa lusten till lärande och som ibland även lett till arbete. Aisha förklarar hur hon tror att biblioteket haft en stor betydelse för att många i hennes ålder uppvuxna i Backa klarat sig så bra. Hon menar att tillgången till ett bra bibliotek där lärare stöttat och uppmuntrat till lärande har varit en bidragande faktor till att många ungdomar i hennes årskull klarat sig så bra.

[...]så satsade dom mycket pengar på biblioteket som fanns. [...] Det är en stor bidragande faktor för min del i varje fall. Det är jättesynd att politikerna inte förstår det att har så mycket med det att göra [...] (Aisha, Grupp 1).

6.2. Det symboliska och kulturella kapitalets betydelse

Det symboliska kapitalet kan tolkas som att vissa människor, organisationer och titlar får någon form av anseende och förtroende av omgivningen genom att de erkänns som respektabla. Denna respektabilitet är ingen individuell bedömning utan bygger snarare på stora grupper värderingar. Det symboliska kapitalet är således det som sociala grupper erkänner som något värdefullt och anförtros någon form av betydelse (Broady, 1991).

Det kulturella kapitalet innefattar exempelvis att man har en förmåga att kunna uttrycka sig i tal och skrift, god kännedom om klassiskmusik och litteratur. Således går det kulturella kapitalet att betrakta som en utvecklad underavdelning till det symboliska kapitalet. Broady ger en definition av det kulturella kapitalet som ett slags symboliska tillgångar som står i motsättning till de ekonomiska tillgångarna med vissa begränsningar. Han menar att om man kan svara på frågan: "Om man tillhör överklassen men inte har några tillgångar, vad har man då?" så är svaret det som utgör vad det kulturella kapitalet är (Broady, 1998).

Våra informanter som kategoriserats in i Grupp 1 är, som tidigare nämnt akademiskt utbildade. Dessa individer har genomfört en klassresa genom sin akademiska väg. Vilket innebär att de har lyckats förflytta sig uppåt från den sociala klasstillhörighet de tidigare befunnit sig inom. Det var endast en av våra informanter som hade en förälder som erhållit en utbildning på högskolenivå. De flesta av våra informanter menade på att deras föräldrar påpekat vikten av utbildning. Dock fann vi genom deras berättelser att vissa föräldrar gav större betoning på värdet av utbildning.

[...]det var väldigt viktigt för dom när jag var liten att jag skulle plugga jag skulle gå i skolan, jag skulle få högsta betyg. [...]Plugga, plugga, du måste få högsta betyg plugga mycket det är det bästa du kan göra och plugga. Ja så det sitter ju inne (Esma, Grupp 1).

Utifrån vår tolkning av deras skildrade livsberättelser kunde vi konstatera att det endast var en person som mer eller mindre känt sig pressad att studera. Dels upplevde han att hans bror satt ribban högt som han själv uttryckt det, samt att hans föräldrar genom påhittade historier om deras egna framgångar satt press på honom att lyckas prestera likvärdigt.

[...] Om jag säger så här, de har alltid grundlurad mig att dom varit bäst i skolan och dom har alltid pressat mig. [...] (Adam, Grupp 1).

Esma började tala om sin bror och hur hon tror att han som mellan barn hamnat lite i skymundan och inte fick den stöd och uppmuntran som hon själv fått. Hon berättade under intervjuens gång att hon alltid fått höra, från både lärare och sina föräldrar, att hon var duktig och hur det förväntades av henne att hon skulle lyckas prestera så att betygen skulle vara på MVG nivå. Hennes bror hade inte fått höra samma sak och ibland kunde de till och med jämföra syskonen sinsemellan. Här kan man se resultatet av hur olika mycket föräldrarnas och omgivningens stöd och uppmuntran faktiskt kan vara av stor betydelse för en individs framgång, då detta visade sig inom en och samma syskonskara.

Jag tror att han som mellanbarn kände att han hamna lite i skymundan, han är ju inte den yngsta som blir pampared och heller inte den äldsta som hela tiden fick beröm typ. Jag fick ju alltid höra både av mina föräldrar och av lärare att jag var duktig i skolan och mina föräldrar förväntade sig alltid det högsta betyget av mig [...] (Esma, Grupp 1).

Aishas mamma tyckte inte att det viktigaste var att få en högskoleexamen utan påpekade istället vikten av att ha ett arbete och vara en skötsam samhällsmedborgare genom att inte behöva leva på samhällets bidrag. Här ser vi det som Hilding talade om i sin studie och refererade till arbetarklassens "skötsamhetsideal".

Min mamma har inte brytt sig om utbildning för henne var det viktigt att klara sig. [...] För henne var det viktigt att bidra till samhället, att inte leva på staten och att inte gå och ta socialbidrag. Hon har aldrig tagit socialbidrag och skryter om det och är stolt över det. Det är typiskt arbetarmentaliteten. (Aisha, Grupp 1).

För Aisha känns det dock viktigt att få ett erkännande och hon har en önskan om att kunna doktorera i framtiden. För Aisha är det kulturella kapitalet av stor vikt för att kunna ta sig uppåt på den hierarkiska klasstrappan. Kanske svarar Aisha på Broadys fråga "Om man tillhör överklassen men inte har några tillgångar, vad har man då?" Aisha menar kanske att svaret på den frågan kan vara att beviset på kunskapen i form av akademiska titlar kan vara den största formen av tillgångar. Erkännandet är viktigt och ingen kan ta kunskap, som man själv tillförskaffat sig, ifrån en.

[...] Jag hoppas på att kunna doktorera. Samtidigt är det lite så att det är en bekräftelse på något sätt för hela min släkt att man tar ett slag för arbetarklassen genom att ta den akademiska vägen. [...] (Aisha, Grupp 1).

Genom att de arbetslösa informanterna inte fått något erkännande på grund av bland annat bristen på akademisk utbildning har de fastnat i en negativ socioekonomisk position i samhället. När vi genomförde våra intervjuer gjorde vi en anmärkning på hur det skiljde sig i språket på våra informanternas sätt att tala. Informanterna i Grupp 1 talade väl svenska och använde sig av begrepp som är typiska för det akademiska språket. Vissa av informanterna i Grupp 2 upplevde vi talade med en viss förortsklang där mycket slang användes. Vissa av informanterna har även påpekat hur utseendet samt namnen kan ha varit till nackdel för dem själva. Vissa upplevde att språket samt deras icke europeiska utseende var till deras nackdel då de sökte arbete samt bostäder i andra områden. Även utländska namn ansågs vara till deras nackdel. Esma talar om hur bland annat arabisk klingande namn inte är till ens fördel:

[...] jag tror att dom redan från början känner så här att dom är, att man är dömd liksom. [...] Jag kommer inte att nå den högsta positionen som VD för det är redan någon Lars Svensson som får den och inte jag typ Mohammed Karim. [...] (Esma, Grupp 1).

Amira påpekar att hennes utseende och hennes namn är till hennes nackdel i sökandet på jobb och bostad.

[...] Först och främst man ser på efternamnet och sen på lägenheten. Jag har bott hela mitt liv i en lägenhet i förorten. Jag vill härifrån, men det går inte. Jag har inget jobb. Jag har ingen inkomst och sen när de tittar på efternamn då är jag inte en vanligt Svensson så är det (Amira, Grupp 2).

Bourdieu menar att det är av stor vikt att det symboliska kapitalet som individer har såsom akademisk examen eller förmåga att kunna uttrycka sig i tal och skrift, erkänns av omgivningen för att det ska legitimeras som ett kulturellt kapital av värde. Eftersom informanterna i Grupp 2 inte har detta kapital så kan det vara en anledning till att de fastnat i den socioekonomiska problematik som de idag befinner sig i. När man ser till de arbetsannonser som finns ute idag så är ofta kravet om god kännedom i det svenska språket i både skrift och tal något arbetsgivarna söker. Således är de med förbättrade språkliga kunskaper de som anses vara kvalificerade för de utannonserade tjänsterna. Desto större språklig behärskning man som individ har desto attraktivare blir man på arbetsmarknaden.

6.3. Upplevda stigman

Goffman talar om olika typer av stigman där de som utgör normen är de som sätter stämpeln för vad som är avvikande. Det karaktäristiska för de olika typerna av stigman är att de bidrar till att en individ som i normalt sett torde accepteras i den sociala interaktionen istället anses bära på någon form utav drag som blir uppmärksammat från de övriga, det vill säga normen (Goffman, 2011).

Goffman talar om olika typer av identiteter som varje individ besitter. Han gör en medveten åtskillnad mellan den skenbara identiteten som ett resultat av en social konstruktion och den konstaterade identiteten som ett resultat av den individuella livsberättelsen. När det uppstår en skillnad mellan den skenbara och den konstaterade identiteten, uppstår en avskiljning mellan individen från samhället och individen blir således stigmatiserad. Individen som upplever sig stigmatiserad kan själv se sig som en normal individ, men de strukturer som utgör normer i samhället i stort gör att den stigmatiserade ofrivilligt börjar ifrågasätta sig själv och sin egen normalitet (Goffman, 2011).

Ur vårt empiriska material har vi tydligt kunna se hur våra informanter förhåller sig till det svenska samhället. Vissa av våra informanter har tydligt redogjort för hur de känner sig utanför och upplever att de blivit stämplade och på så sätt stigmatiserade. Som vi i föregående analyskapitel redovisat för har utseendet, språket samt de utländska namnen varit de som kan ha skiljt dem från normen i samhället. Trots att informanterna i Grupp 1 lyckats integrera sig bra i det svenska samhället så upplevde de flesta att de inte helt kunde identifiera sig med att känna sig som normen det vill säga svenskar.

[...]Jag möter lika mycket motgångar i det *** samhället som i det Svenska samhället. Ibland i vissa situationer kan jag ändå känna att jag blir påmind om att, shit jag är inte svensk och jag är inte uppvuxen i ett helylle område med massa villor, och har en svensk mamma och pappa som haft det bra.[...] (Esma, Grupp 1).

I Grupp 2 kunde vi tydligare se hur individerna kände sig utanför det svenska samhället vissa kunde inte alls identifiera sig med normen. Amira beskriver kraftfullt den stigmatisering hon upplever i det svenska samhället

[...] Jag identifierar mig inte med min omgivning för att min omgivning är helt annorlunda bortifrån det jag är om man säger så. Jag känner mig lite utanför med tanke på att jag inte är med i samhället på samma sätt som dom är. [...] (Amira, Grupp 2).

Amira menar vidare att namnet samt området där hon bor var två skäl till att hon upplevde sig vara diskriminerad av samhället. Goffman menar att den som upplever sig själv som stigmatiserad ofta är medveten om vilka orsaker som lett till stigmatiseringen (Goffman, 2011). Detta bekräftas av Amira i ovanstående citat.

Det intressanta är att våra informanter upplever en kluvenhet i sin identitet. Vissa kan varken identifiera sig med sitt påbrå eller det svenska samhället. Individer har ett behov av att känna samhörighet med andra och som en helhet av det som utgör normen. Våra informanter upplever stigmatiseringen från två samhällen och detta kan leda till en identitetskris, som vissa själva har uttryckt det. För att fylla avsaknaden av samhörighet med de som utgör normen kan de som upplever stigma istället identifiera sig med individer i liknande situationer som således även de anses stigmatiserade. Sara påvisar detta tydligt genom att redogöra för hur hon upplever sin kluvenhet.

Det känns som att jag är varken *** eller svensk. Jag är ju ändå uppvuxen här så där borta känner man sig som en utlänning och här känner man sig också som en utlänning så jag vet inte riktigt vad, känner att det är en liten identitetskris man har. [...] (Sara, Grupp 2).

Även Kerim upplever denna form av identitetskris.

Jag känner inte mig som en svensk. Bara på papper är jag svensk. Jag känner mig som invandrare. [...]Jag känner mig som en resande, jag är främling i både detta land och i *** (Kerim, Grupp 2).

Jones upplever sin stigmatisering genom sitt tidigare brottsregister. Jones har som vi tidigare skrivit tagit ansvar för sina handlingar själv och vill inte skylla ifrån sig på samhället. Dock upplever han att han inte får en ny chans att ställa till rätta de misstag som han tidigare gjort. Han menar att han fått en stämpel på grund av de tidigare brott som han begått och att de alltid kommer att följa med honom.

[...] när man var ung och dum så begick man ett brott, jag fick en prick i brottsregistret och därmed en stämpel i samhället. Den pricken förföljer mig om jag vill göra något så kan dom alltid kolla upp mig och mitt förflutna. [...] Därför känner jag att jag inte kan börja om (Jones, Grupp2).

Trots att alla informanter är uppvuxna i Sverige och pratar bra svenska, fastän vissa har något av en ”förortsklang”, förekommer hinder för dem att bli en del av arbetsmarknaden. Våra informanter, oavsett gruppstillhörighet, har påvisat att de känner någon form av stigma. Vissa har lyckats förminska sitt stigma genom att få en större acceptans av samhället. Utbildning har varit ett redskap som gjort det möjligt att överbrygga de olika klasssamhällena för informanterna i Grupp 1 och på så sätt har de också fått en erkänd större acceptans av det övriga samhället. För informanterna handlar det om att med kunskapens medel ta sin rättfärdiga plats i samhället där de växt upp på lika villkor som övriga svenskar.

7. REFLEKTIONER

Vår kvalitativa studie är så pass liten att den inte tillåter några generella slutsatser, dock anser vi att studier av denna form är av vikt för att kunna bidra till att väcka intresse för eventuellt vidare forskning inom samma problemområde. I vår studie har vi dels lyft fram de individer som lyckats med framgång i de områden som betraktas som hårt utsatta i samhället, samt de individer vars situationer upplevs som svåra. Denna studie visar att det är givande att se hur framgångsmöjligheter finns i de som betraktas som de svåra socioekonomiska problemområdena.

Det är givande att inkludera potentialerna som finns där motgångar ofta upplevs för att se hur man kan skapa förändringar för de individer som upplever sig som utsatta och utanför det övriga samhället. Den hypotes som utvecklats ur denna studie är att unga individer behöver någon som ger dem stöd och uppmuntran under uppväxtåren. De individer som inte får stöd av antingen familj, vänner eller omgivningen under uppväxtåren hamnar i skymundan och har därmed svårare att se möjligheterna som finns för att de inte blivit introducerade till dem tidigt under sin uppväxt. Vi anser att alla våra informanter haft potential att klara av vidare studier, men de som verkligen lyckats ta det steget var de individer som blivit motiverade att tro på sig själva.

Vi tror att en vidare nationell undersökning på detta problemområde kan bidra med en kartläggning av hur omfattande tidiga resurser och åtgärder är avgörande för individers framtida framgångar. Det har varit givande att använda sig av Bourdieus teori i denna studie. Genom teorin har vi kunnat förhålla oss mer öppna till olika faktorer som kan ha varit betydande för ungdomarnas förutsättningar att lyckas i samhället. Goffmans teorier har bidragit till att förstå vilka motgångar informanterna upplevt i samhället.

På grund av tidsbrist samt att studien är liten så har vi inte haft möjlighet att utföra informantvalidering eller datatriangulering för att öka studiens trovärdighet. Dock har vi strävat efter att beskriva hur vi gått till väga i studien för att öka studiens överförbarhet, dvs. att den inte bara existerar utan även att den kan anpassas och vidareutvecklas när det behövs (Bryman, 2001).

För att uppnå en högre validitet i en kvalitativ studie bör man som forskare enligt (Denscombe, 2010) sträva efter att mäta eller undersöka det man avser att undersöka. Detta har vi gjort då vi i samråd med vår handläggare har gått igenom och ifrågasatt studiens intervjuguide för att tillförsäkra att de har relevans för studiens syfte. Samtliga frågor har utformats så att frågorna anpassats till båda våra informantgrupper för att göra det lättare att sammanställa materialet vid presentationen samt analysen. Vi strävade efter att tydliggöra våra frågor för att undvika eventuella missförstånd, dock hade vi i åtanke att vi hade möjlighet att omformulera frågorna till våra informanter i de fall där de inte förstod vad vi menade. För att ytterligare öka studiens validitet har de flesta frågorna varit öppna för att ge informanterna möjlighet att ge en större förståelse för deras livsberättelser.

8. KÄLLHÄNVISNINGAR

Litteratur

Broady, Donald (1991) *Sociologi och epistemologi: om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*. Stockholm; HLS Förlag, andra korrigerade upplagan

Bryman, Alan (2009) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.

Denscombe, Martyn.(2009) *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*, Studentlitteratur, Sverige, Lund

De los Reyes, Paulina, Molina, Irene & Mulinari, Diana (2003), "Introduktion - Maktens (o)lika förklädnader" i De los Reyes m.fl. (Irene Molina, Diana Mulinari) (red) (2003), *Maktens (o)lika förklädnader, kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige*. Stockholm: Atlas, s. 11- 30.

Ehn, Siv. (1993) *Så här bor vi: Om invandrares liv och boende*, Bygghälsningsrådet; Stockholm

Goffman, Erving (2011) *Stigma: den avvikandes roll och identitet* Stockholm; Nordstedts

Olsson, Sören och Törnquist, Anders. (2009) *Förorten insatser och utveckling under 40 år*; Stockholm.

Patel, Runa/Davidson, Bo (2003) *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund; Studentlitteratur

Starrin. Bengt & Svensson, Per Gunnar (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Urban, Susanne (2006) *Upplösningen av bostadssegregationens paradoxer* Diana Mulinari & Nora Räthzel Bortom Etnicitet (Del1) 73-83.

Artiklar

Broady, Donald (1998) *Kapital begreppet som utbildningssociologiskt verktyg* Hämtad 7 April från <http://www.skeptron.uu.se/broady/sec/ske-15.pdf/>

Goyette A, Kimberly (2008) "College for some college for all: Social background, occupational expectations, and educational expectations over time", *Social Science Research*. Vol: 37, June 2008, S. 461-484 Hämtad 21 april 2012 från: <http://www.temple.edu/sociology/goyette/YSSRE1022.pdf>

Gunnar Hermansson, Charlotte Abrahamsson m.fl. (1999) *Begreppet invandrare – användningen i lagar och förordningar* Regeringen Hämtad den 20 mars 2012 från: <http://www.regeringen.se/content/1/c4/19/17/faef560e.pdf>

Lars-Olof Hilding (2011). *Är det så här vi är- Om utbildning som normalitet och om produktionen av studenter*, Lund University, Lund, Sweden 2011. Hämtad den 7 april från: <http://www.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=1749066&fileOid=1759339>

Lotta, Pettersson, (2012). *Hög ungdomsarbetslöshet är ett misslyckande*, Svenskt Näringsliv Hämtad den 20 mars 2012 från: http://www.svensktnaringsliv.se/regioner/gavle/hog-ungdomsarbetslosket-ar-ett-misslyckande_152061.html

Sveriges Riksdag, Motion med anledning av prop.98/119 (1997) *Bostadspolitik för hållbar utveckling* Hämtad den 20 mars från: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Ovriga-dokument/Ovrigt-dokument/med-anledning-av-prop-199798_GL02Bo12/?text=true

Åsa Olli, Segendorf & Tommi, Teljosuo (2011) *Sysselsättning för invandrare – en ESO-rapport om arbetsmarknadsintegration* Hämtad 20 mars 2012 från: <http://www.eso.expertgrupp.se/Uploads/Documents/2011-5-till-webben.pdf>

Elektroniska källor

Migrationsverket (2012). Hämtad den 20 mars 2012 från: <http://www.migrationsverket.se/info/60.html#i>

Ekonomifakta (2011). Hämtad den 20 mars 2012 från: <http://www.ekonomifakta.se/sv/Artiklar/2011/Augusti/Unga-drabbas-hardare-vid-kriser/>

Statistiska Central Byrån (2012). Hämtad den 20 mars 2012 från: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_329297.aspx

National Encyklopedin (2012). Hämtad den 2 Juni 2012 från: <http://www.ne.se/miljonprogrammet>

Nyheter 24 (2011). Hämtad den 25 maj 2012 från: <http://nyheter24.se/nyheter/inrikes/621442-jobbade-med-forortsungdomar-i-fyra-ar-tror-inte-att-det-bliv>

9. Intervjuguide

Bakgrund

- Vill du berätta om dina föräldrar vart de kommer ifrån och hur de växt upp?
- Hur ser dina föräldrar på utbildning och arbete?
- Vilken utbildningsnivå har dina föräldrar uppnått?
- Kan du berätta vad dina föräldrar haft för sysselsättning i hemlandet och i Sverige, samt vilka försörjningsmedel de haft.
- Kan du berätta lite om din uppväxt med familjen i Sverige, hur många syskon ni var, vart och hur ni bodde?
- Hur tillbringade ni er ledighet på helger och semestrar med familjen?
- Vilka samhällsvärderingar hade/har dina föräldrar?
- Anser du att du påverkats av dina föräldrars värderingar, varför/varför inte?

Individen

- Kan du berätta lite om dig själv, hur gammal du är och vad du gör idag, vad du har för utbildning och hur du lever.
- Vad är det för val i ditt liv som gjort att du hamnat där du befinner dig idag?
- Vilka omständigheter tror du har varit de bidragande skälen till att du är där du är idag?
- Har du haft någon förebild och hur har den personen i så fall påverkat ditt liv?
- Kan du berätta om din vänskapskrets, vilka personer du umgås, och hur du identifierar dig med din omgivning?
- Hur anser du att uppväxten i förorten har påverkat ditt liv?
- Hur ser din vardag ut idag, vad gör du på din fritid vilka intressen har du?
- Hur identifierar du dig i det svenska samhället?
- Hur ser du på din framtid?
- Vad anser du vara viktigt för att man ska må bra i detta samhälle och känna sig lycklig?
- Vilka råd skulle du ge till dina barn inför deras framtid?